

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 21 maja 2015 roku Sąd Rejonowy w Kaliszu, V Wydział Gospodarczy zasądził od pozwanego (...)Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 1326,75 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 maja 2013 roku do dnia zapłaty (pkt I), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt II) i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 264,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt III).

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

w dniu 3 grudnia 2013 roku doszło do kolizji drogowej, w wyniku której uszkodzeniu uległ pojazd marki (...), nr rej: (...), należący do A. N.. Sprawca szkody kierował pojazdem marki(...) nr rej: (...), ubezpieczonym u pozwanej z tytułu odpowiedzialności cywilnej. Samochód (...)był ubezpieczony u powódki w ramach polisy autocasco.

W samochodzie (...)został poważnie uszkodzony lewy bok i konieczne było jego holowanie. Poszkodowany dostarczył pojazd do autoryzowanego serwisu (...) w W. i postanowił dokonać likwidacji szkody z własnej polisy autocasco. Powódka zapłaciła stacji serwisowej za naprawę pojazdu.

Powódka poniosła koszty związane z likwidacją szkody. Poszkodowany najął pojazd zastępczy na czas naprawy. Czas naprawy wyniósł 4 dni. Poszkodowany posiada w swojej dyspozycji inne samochody, które służą do dostarczania towarów (pojazdy dostawcze). Uszkodzony pojazd służył do codziennego poruszania się w związku z załatwianiem spraw związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Nie mogły być do tego wykorzystywane pojazdy dostawcze.

Z tytułu kosztów holowania powódka wypłaciła kwotę 838,75 zł brutto, a z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego za okres 4 dni – 488,00 zł brutto. Pozwana zwróciła powódce jedynie koszty naprawy uszkodzonego pojazdu.

W dniu 11 grudnia 2013 r. powódka wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 1326,75 zł, obejmującej koszty najmu pojazdu zastępczego oraz holowania.

W dniu 8 stycznia 2014 r. pozwana odmówiła zapłaty, a powódka wysłała ponowne wezwanie dnia 22 kwietnia 2014 r.

Sąd Rejonowy zważył:

stosownie do art. 361 § 2 k.c. naprawienie szkody obejmuje w granicach normalnego związku przyczynowego – straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Poniesienie przez poszkodowanego kosztów najmu pojazdu zastępczego oraz kosztów holowania uszkodzonego pojazdu pozostaje w normalnym związku przyczynowym i jest szkodą w rozumieniu art. 361 § 2 k.c.

Odpowiedzialność pozwanej opiera się na zasadzie odpowiedzialności ubezpieczyciela komunikacyjnego OC sprawcy szkody. Powódka wypłaciła odszkodowanie firmie dokonującej naprawy w oparciu o ubezpieczenie AC, w związku z tym, posiada roszczenie regresowe wobec pozwanej na podstawie art. 828 § 1 k.c.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że najem pojazdu zastępczego był zasadny, bowiem poszkodowany używał uszkodzonego pojazdu do prowadzenia działalności gospodarczej w sprawach codziennych, a inne pojazdy, które posiadał, to samochody dostawcze niespełniające takiej roli jak uszkodzony pojazd osobowy. Tym samym, roszczenie powódki o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego w okresie 4 dni w kwocie 488,00 zł jest zasadne.

Potrzeba holowania i koszt holowania uszkodzonego pojazdu nie były przez pozwaną kwestionowane, co uzasadnia żądanie zapłaty przez pozwaną kwoty 838,75 zł.

Wobec braku zapłaty należności przez pozwaną w odpowiedzi na wystosowane przez powódkę wezwanie do bezzwłocznej zapłaty, żądanie zapłaty odsetek od dnia 8 maja 2013 r. również zasługuje na uwzględnienie.

Apelację od powyższego orzeczenia złożyła pozwana, zaskarżając wyrok w części to jest w zakresie pkt I, co do kwoty 239,25 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 27 maja 2013 r. do dnia zapłaty oraz co do pkt III, tj. w zakresie kosztów postępowania stosownie do zakresu zaskarżenia, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonej części oraz ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a także o rozstrzygnięcie o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa procesowego przed sądem II instancji według norm przepisanych.

Strona pozwana zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi następujące uchybienia :

1) **Obrazę przepisów prawa procesowego** tj.

a) naruszenie art. 233 k.p.c. w zw. z art. 271 k.p.c. przez:

- brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego i dokonanie oceny dowodów bez uwzględnienia wszystkich istotnych elementów stanu faktycznego,

- pominięcie dowodu z zeznań świadka A. N. w części wskazującej, iż poszkodowany w dacie szkody był przedsiębiorcą – podatnikiem podatku VAT, który używał uszkodzonego pojazdu do prowadzenia działalności gospodarczej, co w konsekwencji doprowadziło do zasądzenia na rzecz powódki odszkodowania przewyższającego wysokość szkody, tzn. w kwocie brutto a nie netto,

b) naruszenie przepisu art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia wyroku nieodpowiadającego wymaganiom, jakie stawia sądom wymieniony przepis, tj. poprzez brak dostatecznego wyjaśnienia, w oparciu o jakie dowody i okoliczność sąd wyprowadził wniosek, iż powódce należy się odszkodowanie w kwocie brutto, w sytuacji, gdy poszkodowany był w dacie szkody przedsiębiorcą i podatnikiem podatku VAT.

2) **Naruszenie prawa materialnego**, tj.

a) przepisu art. 361 § 2 k.c. w zw. z art. 86 § 1 ustawy o podatku od towarów i usług, w postaci zasądzenia od pozwanej na rzecz powódki świadczenia pieniężnego przekraczającego wysokość uzasadnionego odszkodowania i niepozostającego w adekwatnym związku przyczynowym ze szkoda, poprzez przyznanie powódce odszkodowania w kwocie brutto, w sytuacji, gdy poszkodowany był w dacie szkody przedsiębiorcą i podatnikiem podatku VAT.

Apelująca podniosła, iż Sąd Rejonowy przy wyrokowaniu nie wziął pod uwagę, że poszkodowany używał uszkodzonego pojazdu do prowadzenia działalności gospodarczej oraz jest płatnikiem podatku VAT, a w konsekwencji błędnie zasądził należność w kwocie brutto , nie zaś netto.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego przed sądem II instancji. Powódka wskazała, iż pozwany nie wykazał zasadności swoich twierdzeń, aby poszkodowany, któremu wypłacono odszkodowanie, był czynnym podatnikiem podatku VAT oraz aby miał choćby hipotetyczną możliwość rozliczenia podatku uiszczonego. Ponadto, powódka podnosiła, iż likwidując szkodę w sposób bezgotówkowy, nie miała możliwości niewypłacenia podatku VAT.

Sąd Okręgowy zważył , co następuje :

apelacja pozwanego zasługuje na uwzględnienie .

W myśl art. 233 § 1 k.p.c. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania , na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału .

W zakresie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. zważyć należy :

zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. może być uwzględniony jedynie wówczas, gdyby wykazano , że dowody zostały ocenione w sposób rażąco wadliwy , sprzeczny z zasadami logiki bądź doświadczenia życiowego .

(tak : postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12.01.2006 r. , II CK 335 / 05 , MP 2006 / 3 / 115) .

Zgodnie z treścią art. 271 § 1 k.p.c. świadek składa zeznania ustnie , zaczynając od odpowiedzi na pytania przewodniczącego , co i z jakiego źródła wiadomo mu w sprawie , po czym sędziowie i strony mogą w tymże przedmiocie zadawać mu pytania.

W przedmiotowej sprawie powód w pozwie wniósł o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka A. N. na okoliczności , w jakich doszło do kolizji drogowej z dnia 3 grudnia 2010 roku , osoby winnej spowodowania szkody , rozmiarów uszkodzeń , sposobu naprawienia szkody , wypłaty odszkodowania i kwoty odszkodowania , na okoliczność zawartej umowy ubezpieczenia z powodem , najmu pojazdu zastępczego na okres 4 dni w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej , czasu trwania naprawy uszkodzonego pojazdu i holowania tego pojazdu.

W odpowiedzi na pozew pozwany przyłączył się do wniosku powoda o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka A. N. – na okoliczność rodzaju prowadzonej przez niego działalności gospodarczej , sposobu jej prowadzenia , pojazdów wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej oraz dla ustalenia , czy jest uprawniony do odliczenia podatku VAT.

Na rozprawie w dniu 7 maja 2015 roku Sąd postanowił dopuścić dowód z zeznań świadka A. N. na okoliczności zawarte we wnioskach dowodowych stron w celu ustalenia wysokości zobowiązania pozwanego względem powoda.

Z zeznań świadka A. N. wynika wprost , że prowadzi on działalność handlową i jest podatnikiem podatku VAT.

Zeznania świadka nie pozwalają na przyjęcie , iż świadek (poszkodowany) nie miał możliwości odliczenia podatku VAT.

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie wskazano , w oparciu o jakie dowody i okoliczności wyprowadzono wniosek , że powodowi należy się odszkodowanie w kwocie brutto , w szczególności nie dokonano oceny zeznań świadka w tym zakresie.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem , odszkodowanie za szkodę poniesioną przez podatnika podatku VAT , przysługujące mu z tytułu umowy ubezpieczenia autocasco , nie obejmuje podatku VAT w zakresie , w jakim poszkodowany podatnik mógł obniżyć podatek należny o kwotę podatku VAT naliczonego przy nabyciu towarów i usług w celu naprawienia szkody (tak : m.in. uchwała SN z dnia 16.10.1998 r. , III CZP 42 / 98 , OSNC 1999 / 4 / 69) .

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest , że poszkodowany będący przedsiębiorcą , był podatnikiem podatku VAT , że zawarł z powodowym ubezpieczycielem umowę dobrowolnego ubezpieczenia autocasco pojazdu służącego do wykonywania działalności gospodarczej , a także że pojazd został uszkodzony , a powód wypłacił warsztatowi naprawczemu odszkodowanie w kwocie brutto , zgodnie z wystawionymi przez warsztat naprawczy fakturami.

Stosownie do ustawy o cenach , podatek VAT jest elementem cenotwórczym. Nabywca towaru i usługi , opodatkowanych takim podatkiem , obowiązany jest zatem zapłacić zbywcy należność , której elementem jest podatek VAT . Miernikiem wysokości szkody polegającej na uszkodzeniu lub zniszczeniu rzeczy jest więc wówczas tak określona cena , zapłacona przez poszkodowanego przy nabywaniu towaru i usługi niezbędnych do naprawienia rzeczy.

Jednakże w sytuacji , gdy nabywca towaru lub usługi jest podatnikiem podatku VAT , to ma on prawo do obniżenia kwoty należnego podatku o kwotę podatku naliczonego przy nabyciu towarów i usług , a to stosownie do zasady wyrażonej w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 8 stycznia 1993 roku o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym . W razie więc skorzystania przez podatnika z tego publicznieprawnego uprawnienia , poniesiony przez

niego rzeczywisty uszczerbek związany z nabyciem towaru i usługi wyrażać się będzie jedynie wysokością ceny netto , a więc różnicą między faktycznie zapłaconą ceną nabycia towaru i usługi z uwzględnieniem naliczonego podatku VAT a kwotą , o którą obniżył on następnie należny od niego podatek o kwotę podatku VAT , uprzednio naliczonego i zapłaconego przy nabyciu towarów i usług niezbędnych do naprawienia pojazdu.

Przepisy cyt. powyżej ustawy o VAT określają również przesłanki , których wystąpienie eliminuje możliwość skorzystania przez podatnika z uprawnienia wynikającego z art. 19 ust. 1 ustawy o VAT.

W stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy powód nie wykazał , iż wystąpiły takie przesłanki .

Powód nie wykazał także , że pomimo potencjalnej możliwości skorzystania z obniżenia podatku , poszkodowany nie miał faktycznie takiej możliwości. Zauważyć bowiem należy , iż uprawnienie wynikające ze wskazanego przepisu podatnik może skutecznie wykonać jedynie wtedy , gdy w ogóle zobowiązany jest on do zapłaty należnego podatku , którego wysokość określona jest kwotą pozwalającą na jej obniżenie o kwotę podatku VAT naliczonego przy nabyciu towarów i usług.

W przedmiotowej sprawie powód nie wykazał , by poszkodowany nie miał potencjalnej jak i faktycznej możliwości skorzystania z uprawnienia wynikającego z art. 19 ust. 1 ustawy o VAT.

Oznacza to , iż odszkodowanie należało zasądzić w kwocie netto.

Należy zwrócić uwagę na treść art. 826 § 1 k.c. , który nakłada na ubezpieczającego obowiązek użycia wszelkich dostępnych środków w celu zmniejszenia szkody w ubezpieczonym mieniu oraz w celu zabezpieczenia bezpośrednio zagrożonego mienia przed szkodą. Przepis ten nie jest bezpośrednim źródłem obowiązku ubezpieczonego skorzystania z ustawowej możliwości pomniejszenia należnego podatku , celem bowiem takiego zachowania ubezpieczonego nie jest zmniejszenie szkody w ubezpieczonym mieniu , która w określonym rozmiarze już powstała , lecz ograniczenie zakresu odszkodowania.

W orzecznictwie podnosi się jednak , iż treść art. 826 § 1 k.c. daje podstawę do wyrażenia poglądu , że wolą ustawodawcy jest , aby ubezpieczony tak samo zachował się w innych , nie przewidzianych w tym przepisie sytuacjach.

W/w przepis potwierdza istnienie szerokiego obowiązku współdziałania stron umowy ubezpieczenia majątkowego , prowadzącego m.in. do ograniczenia zakresu odszkodowania do nie dającego się uniknąć rozmiaru.

Podnieść należy , iż pozwany odpowiada w ramach odpowiedzialności sprawcy szkody, czyli jest zobowiązany do zapłaty takiej kwoty za jaką jest odpowiedzialny zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego, a nie z umową autocasco zawartą przez powoda z poszkodowanym.

W rozpoznawanej sprawie skoro poszkodowanym był przedsiębiorca , podatnik podatku VAT, który używał uszkodzonego pojazdu do prowadzenia działalności gospodarczej , to powód powinien dochodzić odszkodowania w kwocie netto , a nie brutto (art. 361 k.c.) .

W aspekcie przedstawionych argumentów i rozważań , apelacja strony pozwanej jako oparta na zasadnych zarzutach została uwzględniona na podstawie art. 386 k.p.c. , co doprowadziło do zmiany zaskarżonego wyroku z uwzględnieniem art. art. 828 § 1 k.c. , art. 361 § 1 k.c. O kosztach procesu w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji postanowiono na podstawie art.100 k.p.c. , stosując zasadę ich stosunkowego rozdzielenia.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy postanowił na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. Zasądzone na rzecz pozwanego koszty postępowania apelacyjnego obejmują : koszty zastępstwa procesowego pozwanego w postępowaniu apelacyjnym w kwocie 60,00 zł (§ 6 p. 1 i § 12 ust. 1 p. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu – Dz.U. nr 163 , poz. 1349 z późn. zm.) oraz opłatę sądową od apelacji w kwocie 30,00 zł .